

NVE/RME
rme@nve.no

Dato: 15.02.2021
Vår referanse:
Saksbehandler: Ole-Petter Halvåg
Deres referanse: 202016542

Kommentarer/innspill til RME ekstern rapport nr.7-2020

Det vises til rapport nr.7-2020 der det bes om innspill og kommentarer til en rapport utarbeidet av Afry knyttet til analyser av om og hvordan modell for fastsettelse av kostnadsnormer kan behandle investeringer og driftstiltak mer nøytralt gjennom endringer i kalibreringen. Agder Energi Nett (AEN) ønsker med dette å gi våre innspill og kommentarer.

Oppsummering – konklusjon

Afry sin rapport konkluderer med at kalibreringen i dagens inntektsrammemodell ikke er balansert og dermed gir nettselskapene et incentiv til å velge å løse en kapasitetsmangel med et investeringstiltak framfor et driftstiltak. Det er ikke vanskelig å være enig i at ideelt sett burde incentivene, i de tilfelle man står overfor et valg mellom et investeringstiltak og et driftstiltak, være like og dermed ikke påvirke hvilket valg man tar. Problemet er at kalibreringen, slik den er utformet i dag, er utformet slik av hensyn til et annet forhold, - aldersproblemet eller den såkalte gammelnettproblematikken. Nettopp på grunn av dette gir Afry ingen anbefaling, men anfører at dersom «det var mulig å dempe alderseffekten på en annen måte enn gjennom kalibreringen, ville man stått friere til å velge et mere nøytralt kalibreringsgrunnlag». AEN er enige med Afry i dette. Kalibreringsgrunnlaget kan ikke endres med mindre man finner en egnet måte å løse aldersproblemet i modellen. Afry sin rapport alene er ikke egnet som underlag for en endring i modell. Før man eventuelt foreslår å endre kalibreringen bør de totale investeringsinsentivene i modellen utredes i relasjon til den storstilte elektrifiseringen samfunnet skal gjennom de nærmeste årene. Det er grunn til å tro at denne vil treffe selskapene ulikt. Alderseffekten kan medføre at enkelte nettselskap måles svært ineffektive (les lav DEA-score) selv med dagens kalibrering. En «nøytral» kalibrering vil kunne ha stor betydning for disse selskaperes mulighet til å oppnå en normal avkastning over tid. På sikt vil det ha betydning for eiernes allokering av kapital til virksomheten.

Realitetsorienteringen

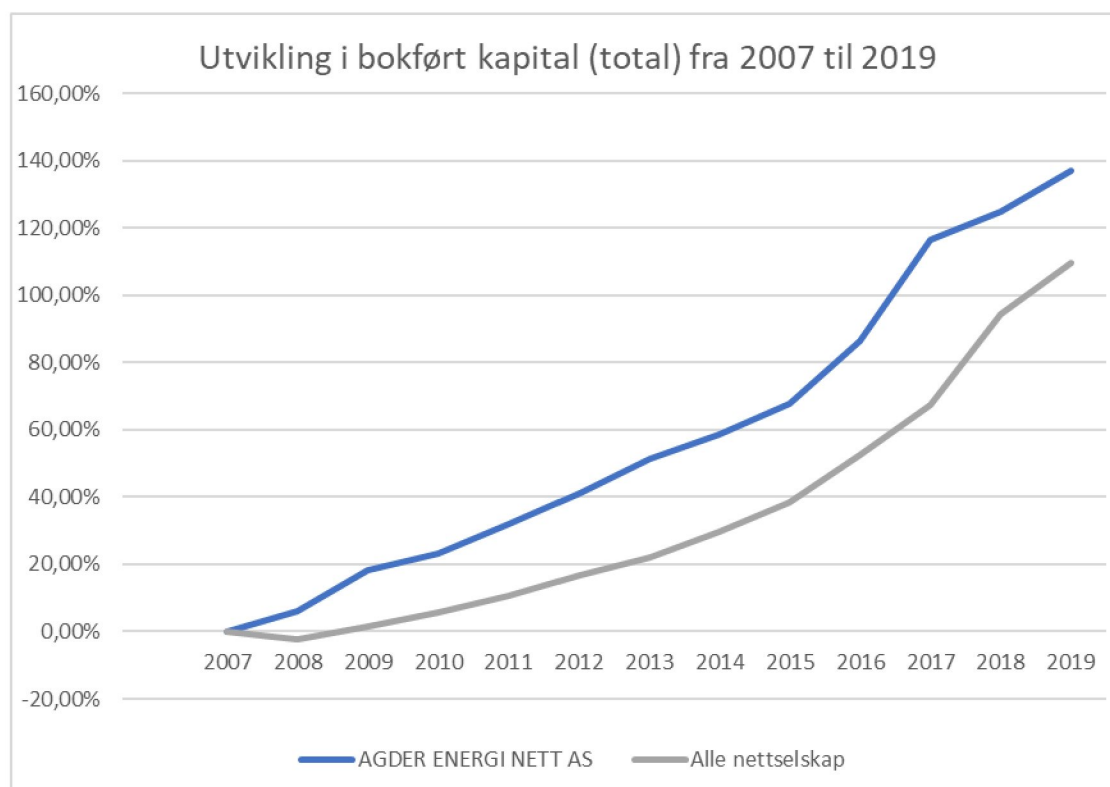
Afry tar utgangspunkt i et case der en nettkomponent erstattes med en identisk lik komponent (ren reinvestering). Dette gir ingen økning i «oppgave» eller «output» slik det er definert i DEA-modellen. Dette sammenlignes med en årlig driftskostnad som modelleres slik at disse er økonomisk

likeverdige. Modelleringens relevans forutsetter at investeringer faktisk kan erstattes med alternative driftstiltak. Det forutsetter igjen at nettselskapene har tilstrekkelige med ulike driftstiltak som faktisk kan forhindre eller utsette en fremtidig investering. I praksis er det svært få case som er slik og konkrete eksempler fra vår egen drift viser oss at handlingsrommet til nettselskapene er svært begrenset. I AENs nett har en eksisterende husholdningskunde søkt om å få levere en effekt inn i nettet fra solceller på eget tak. Effektmengden er i enkelte lastsituasjoner for høy til at tilfredsstillende kvalitet kan opprettholdes til alle (nærliggende) kunder, men kapasiteten er mindre enn forpliktet kapasitet (gitt av avtalt (akseptert hovedsikring). For å opprettholde forskriftsfestet kvalitet til alle kunder må AEN oppgradere nettet for ca. 45.000 kroner. Alternativet til oppgradering av nettet er at kunden begrenser sin innmating. Verdien av energien som ikke kan leveres til nettet er anslått til 500 kr/år. Av klagesaken fremgår det at AENs eneste alternativ er å investere. Eksemplet illustrerer at AEN ikke har et alternativ til å investere, selv i case der det er åpenbart samfunnsøkonomisk lønnsomt å finne et driftsalternativ.

Når nettselskapene hverken kan sette betingelser for tilknytning av solcelleanlegg på tak (ref. eksempelet) eller styre nett gjennom en DSO myndighet, kan nettselskapet i de fleste tilfeller ikke velge noe annet alternativ enn å investere.

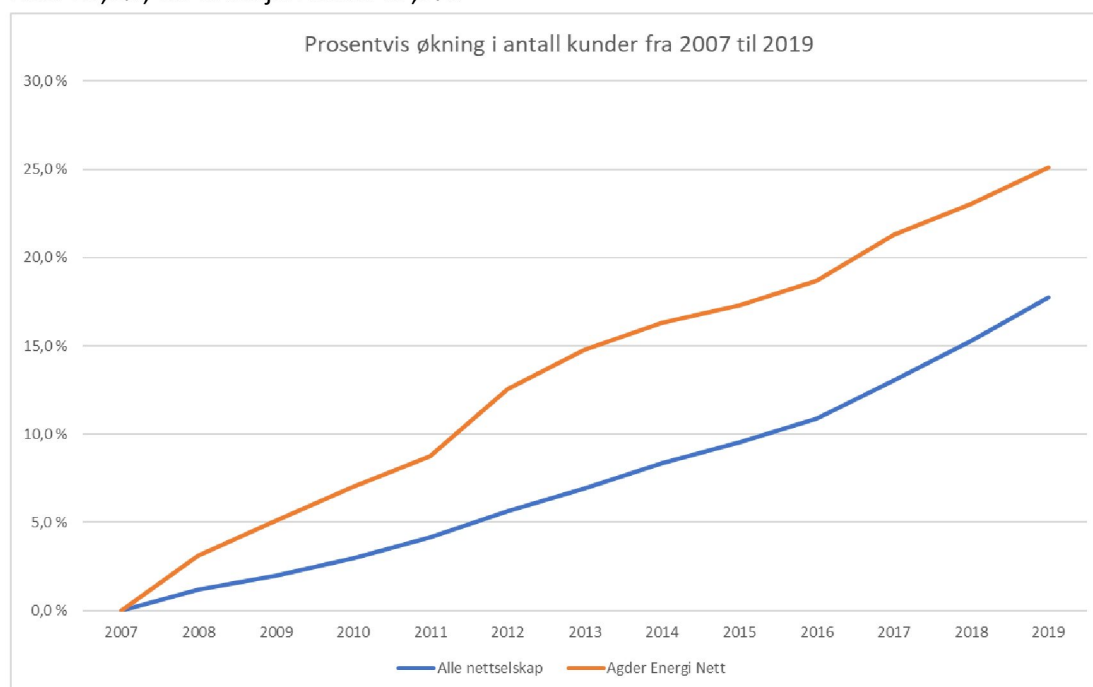
AENs store utfordring

Investeringsnivået i AEN drives først og fremst av kundeveksten. I figur 1 ser vi hvordan total kapital har utviklet seg fra 2007 til 2019, for AEN og for hele bransjen samlet. For AEN har total kapital økt med 137% i perioden, for bransjen i sum har den økt med 110%.

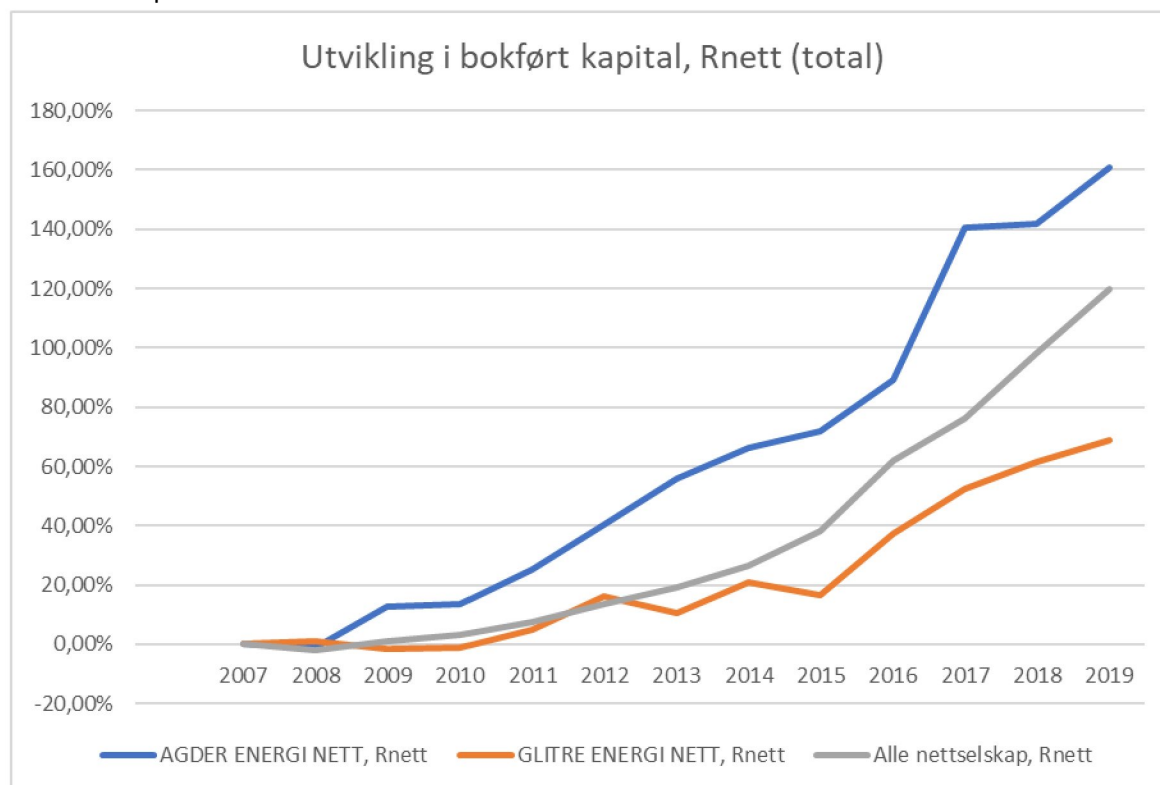
Figur 1: Utvikling i bokført kapital (egen og kundefinansiert) i perioden 2007 til 2019, AEN og hele bransjen.

I figur 2 ser vi hvordan kundemassen har utviklet seg i samme perioden. I AEN har antall kunder økt med 25,1%, for bransjen totalt 17,7%.

Figur 2: Utvikling i antall kunder fra 2007 til 2019, AEN og bransjen totalt.

Ser vi på det regionale distribusjonsnettet er forholdet enda mere utfordrende. Figur 3 viser utviklingen i bokført kapital for AEN og bransjen i sum. Her har vi også tatt med Glitre Nett fordi dette selskapet så å si definerer hele vår kostnadsnorm for dette nettnivået.

Figur 3: Utvikling i total kapital i det regionale distribusjonsnettet for AEN, Glitre og bransjen totalt.

Total kapital i AENs nett har i denne perioden økt med 161%, i Glitre sitt nett med 69% og i bransjen som helhet med 120%. Ser vi på kostnadsgrunnlaget i det regionale distribusjonsnettet er AEN blant de selskap der kapitalkostnadene utgjør størst andel (ca. 70%) av kostnadsgrunnlaget. De høye kapitalkostnadene medfører at AENs DEA-score etter trinn 2 i varsel om inntektsramme for 2021 blir 58%. Dagens kalibrering øker denne til 72%. En «nøytral» kalibrering ville forverret dette betydelig.

En vesentlig presupposisjon for RME i sitt forsvar for modellen er at selv om et selskap med høye kapitalkostnader får lav DEA-score og dermed lavere avkastning enn normalavkastning vil selskapet over anleggenes levetid få normalavkastning forutsatt effektiv drift. AEN er i tvil om denne presupposisjonen er riktig for det tilfelle at et nettselskap opplever en varig økning i etterspørsel etter kapasitet betydelig større enn selskapene som danner kostnadsnormen. AEN opplever for tiden en betydelig økt etterspørsel etter effekt i det regionale distribusjonsnettet som vil kreve ytterligere nyinvesteringer. Med erfaringen fra den beskrevne perioden (2007 – 2019) har vi grunn til å tro at differansen til mønsterselskapet vil fortsette å øke, med den konsekvens at DEA-score faller ytterligere. I så fall er det svært vanskelig å ha tiltro til at det er mulig å oppnå normalavkastning over tid. En endring i kalibreringsgrunnlag i retning av «teoretisk nøytralitet» vil forverre situasjonen ytterligere.

AEN mener det er behov for å analysere hvorvidt et nettselskap med jevn vekst i etterspørsel etter kapasitet (både blant eksisterende og nye kunder) vil oppnå normalavkastning over tid når det i dagens modell sannsynligvis måles mot referanseselskap som har lavere vekst. En slik analyse kan selvfølgelig gjøres både med dagens kalibreringsgrunnlag, men også med et mere nøytralt kalibreringsgrunnlag. Først når en slik analyse foreligger kan man ha grunnlag til å konkludere i forhold til hva slags endringer som bør gjøres. AEN mener at også dagens kalibrering ikke kompenserer tilstrekkelig selskapene med stor vekst.

Afry anfører i sitt sammendrag følgende: «Dersom det for eksempel var mulig å dempe alderseffekten på en annen måte enn gjennom kalibreringen, ville man antakelig stått friere til å velge et mer nøytralt kalibreringsgrunnlag». Som vi forsøker å illustrere er det først og fremst vekst i kunder og etterspørsel etter effekt som driver kapitalkostnadene. Kundevekst og/eller kapasitetsvekst kunne vært en mulig faktor å bruke for å dempe alderseffekten. Å kun endre kalibreringsgrunnlag til for eksempel totalt kostnadsgrunnlag vil ikke være en reell forbedring og må frarådes på det sterkeste.

Med hilsen
Agder Energi Nett AS

Jan Erik Eldor
adm.dir

